

MILYEN MESSZE VAN PEKING BEZDÁNTÓL?

Tavaszi napsütés nyugtatja a szomorúfűzfákat a Ferenc-csatorna partján. Az ágak között átszűrődő napfény csillog a vízen. A csatorna fölé hajló lombok alatt horgászok hunyorognak, itt-ott egy evezőcsapás hallatszik. A házak és a vízpart között elhelyezkedő út mentén egy idősebb házaspár figyeli a pecásokat, mögöttük fiatal szerelmespár ölelkezik. A porták előtt takaros virágoskertek üdvözlik az arra sétálót, az út túloldalán vadkacsák pihennek a stégeken. Felérek a Dora-hídra, mögöttem Bezdán, egy nyugat-bácskai falu. Megfordulok, a vízparton lévő fák eltakarják a házakat, csak a látóhatáron tarkálló barna és piros tetők árulkodnak a faluról. A játszótér felől csaholás és gyerekzsivaj hallatszik. Vele szemben helyezkedik el a Duna kajakklub, oda igyekszem. A vízen látni pár hajót, javában folyik az edzés. A zöldövezetben megbújó klub felé közeledve elmélázom, vajon milyen messze lehet Bezdán Pekingtől? Sohasem voltam ott, de még a sarki kínai üzletet is csak kívülről volt alkalmam megismerni, mégis foglalkoztat. Régi földrajztudásomat felmelegítve bosszankodom, vajon 7800 vagy 8000 kilométer van légvonalban a két város között? Három helybéli lánynak viszont meglehetősen közel van, ugyanis az olimpiára készülnek. Kevesen tudják, hogy a világ harmadik legjobb kajak négyesét PANDA ANTÓNIA, TIBOR MÁRTA és MAJOR-KUBIK RENÁTA alkotja Bezdánból, illetve MILJANA KNEŽEVIĆ Palánkáról.

A megbeszélt időnél korábban érkezem a klubhoz, kihasználom az időt a fotózáshoz. A víz partján felállított kis nádkunyhókból szülők figyelik a kajakosokat. Öt-hat hajó cikázik fel és le, 15-16 éves gyerekekkel. Emlékek elevenednek fel bennem. Tízéves lehettem, és a kis piros kajakot kétségkívül kelfeljancsinak használtam. Miután sikerült megbarátkoznom a mozdulatlan talajon fekvő ülőalkalmatosságokhoz képest idegőrlően izgalmas kis csónakkal, kétszáz méternyi evezés után újra a vízben találtam magam. Számomra ekkor ért véget a szerelem. Az egyik gyerek édesanyja leplezetlen örömmel fogad, és bemutatja a klubtermet. Kis épület, az egyik felében ebédlő és társalkodórész egy sornyi asztallal, a másikban kettő jól elzárható raktár. Itt vannak a kajakok. Ütött-kopott hajóhad, megtalálom a piros csónakot is, amely bosszúságot okozott hajdanán.

– Sok a rossz hajó, de sajnos nincs mester, aki megjavítaná – közli készségesen az anyuka –, de oktató sincsen, aki a kajakiskolát tartaná.

Nincs pénz, mindenre a szülők gyűjtenek. A gyerekekkel együtt foltoztatják a hajókat, a drága, proteínben dús, speciális élelem helyett inkább a házikolbászra hagyatkoznak, ami a kemény edzéseknek hála, gyorsan fogy a füstölőből. Az órára pillant, bármikor megérkezhetnek a lányok a bemelegítőről. Visszasétálunk a konyhához, miközben kajakos élményeiről érdeklődik. Nevet a borulásokon.

– Ma már lapos aljú csónakkal kezdenek a gyerekek, amivel szinte lehetetlen felborulni. Régen versenycsónakkal indult a tanítás, amelynek félkör alakú az alja és emiatt könnyen billen. Most viszont meg kell tanítani a srácokat kiborulni, hogy megtanulják, hogyan viselkedjenek vészhelyzetben.

Ülőhellyel és üdítővel kínálnak, csendesen beszélgetnek tovább. Elégedettek és örülnek, hogy gyermekeik nem a kocsmában pazarolják el a felesleges erejüket, hanem sportolnak. A sok edzés miatt nehéz összehangolni a családi életet, de megéri. A távolból motorcsónakzúgás hallatszik, majd megjelenik egy piros katamarán. Csaknem ugyanebben az időben kibukkan a kanyarból a férfi K2-es és a női K4-es. Pillanatok alatt megérkeznek, majd a kajakosok megfordulnak és visszaeveznek ahhoz a ponthoz, ahol az imént megjelentek. Az egyszemélyes katamarán kiköt, utasa PANDA JÁNOS, az országos válogatott kapitánya. Üdvözlő, majd aggódva figyeli a fejleményeket. A távolban a két hajó egymás mellett áll. Kettőszáz méteres sprintre készülnek, érkezik a felvilágosítás. Csakhamar megindul a harc, egyenletes evezőcsapások szelik a vizet. Fél perc alatt megérkeznek, de én nem tudnám megmondani, melyik volt a gyorsabb. A kapitány arcán elégedetlenséget látok, ad még néhány utolsó eligazítást a lányoknak, és leül.

– A kajakklub 84 óta létezik bejegyezten, előtte olimpiai kajakklubként működöttünk. A 60-as években kezdtük el az evezést, eleinte hobbiból. Az első hajóinkat saját magunk készítettük a helyi általános iskola akkori technikatanárának segítségével. Az évek során többen is segítettek munkánkat. Pillanatnyilag változó a tagság létszáma, sok olyan gyerek van, aki visszajáró, talán harminc, habár ők nem edzenek velünk egész évben. Akikkel lehet dolgozni, azok a válogatott versenyzők, ők most tizenketten vannak. Támogatónk nincs, a Telekom közzállalat tavaly indoklás nélkül megvonta az ösztöndíjat a versenyzőktől. Talán mi vagyunk az első tízben az egyedüliek, akik télen itthon edzenek, és nem utaznak el melegebb vidékre.

A lányok is kikötöttek, egyórás pihenőjük van, mielőtt folytatják a megterhelést. A majd 12 méteres hajóból csuromvizesen szállnak ki, és szaladnak átöltözni. Legkiemelkedőbb teljesítményük eddig a duisburgi

világbajnokságon megszerzett bronzérem volt, a zágrábi világkupán célegyenesben maradtak érem nélkül 200 és 500 méteren, míg a spanyolországi Eb-n 200 méteren az ötödik, 500 méteren a nyolcadik helyet érték el. A milánói Európa-kupán a Panda–Tibor páros a 10 km-es távon ezüstérmet szerzett, a Major-Kubik – Knežević pedig a negyedik volt. A lányok mellett a bezdáni kajakosok 8 országos bajnoki címet, 6 ezüst- és 4 bronzérmet érdemeltek ki. Országos bajnok lett DAVID HASANOVIĆ, a HASANOVIĆ – ERCEG – TRTIĆ – ŠTIMAC négyes, JELENA KLIMPF, továbbá a DIJANA ERCEG – SNEŽANA MAKSIMOVIC páros, a KLIMPF–SZABÓ páros, az ERCEG – MAKSIMOVIC – VASILJEVIC – NAGY négyes. A több mint fél évszázada fennálló *Somborske novine* hetilap élsportoló listáján a szeniorok között már második alkalommal TIBOR MÁRTA került az élre, második helyen szerepel MAJOR-KUBIK RENÁTA, a kadétek osztályában DAVID HASANOVIĆ az első, FILIP ERCEG a második helyre került, a kadétlányoknál JELENA KLIMPF a legjobb, őt követi a listán DIJANA ERCEG, és a község legjobb edzője PANDA JÁNOS lett. Ezek az eredmények nagy szaktudást, odaadást és sok lemondást igényelnek.

– Az első élményem a vízen nyolcszori kifordulás volt egymás után a kajakból – mondta Renáta. Mint kiderült, Márti és Renáta 1994-ben tízévesen, Antónia 1986-ban kilencévesen ült először kajakba. Az edzéseken egészen a középiskoláig rendszeresen részt vettek. A két lány Magyarországon, Baján érettségizett, ahol nem adatott meg a sportolási lehetőség, így csak nyaranta szálltak vízre. Az érettségi után, 2002-ben még egyszer közösen ültek hajóba és indultak az Eb-re.

– 2003-ban Antónia elköltözött Szlovéniába, az utáni válogatottban evezett, Reni pedig abbahagyta. Egyedül én folytattam itthon a kajakozást, és emellett a kisgyerekek edzője lettem – meséli Márti. – Három évvel ezelőtt hazatért Toni, akivel folytattam. Ekkor Reni épp az esküvőjére készült, és egy véletlen találkozás során, miközben futott, poénból rákérdeztünk, nem akar-e egy kétszázast levezni. Mivel együtt súlyóztunk, és nem volt senki, aki foglalkozott volna a kicsikkel, lassan visszacsalogattuk.

Ettől kezdve a három lány folyamatosan együtt evez. Az egyetlen gondjuk a negyedik személy. Mivel Bezdánban nincs még egy kiemelkedő tehetségű lány a sportágban, mindig vendéget kell hozniuk más kajakklubból. A probléma ott kezdődik, hogy a három lány évek óta együtt evez, így összeszoktak, viszont a negyedik nehezen tud beilleszkedni. Nagyon fontos, hogy összeszokott, egyforma mozgásuk, ritmusuk legyen, mert ellenkező esetben hiába erős valaki egyesben, könnyen szétverheti a négyes ritmusát. Más kajakiskolában és edzésprogramban kinevelt

versenyzőt nehezen lehet egy másik stílussal összehangolni. Mindezek mellett fontos az állóképesség is, hogy mindenki egyforma mértékben terhelhető legyen.

– Fél nyolckor kelek és kilenc órakor már edzésen vagyok, ami tizenegyig tart, de sokszor maradunk akár délután egy óráig is. Van egy kis ebédszünetünk, öt órára megint itt vagyunk, utána edzőterembe megyünk. Novemberben gyógyfürdőbe kellett járnom, mert fáj a lábam a sok futástól. Nyolcra bementem a fürdőbe, de már kilenc órakor futottam a Korlátos-tó körül a hat és fél kilométert – hallom Mártitól.

Megtudom, télen minden nap hajnali öt órakor indultak a szomszédos a zombori Mostonga medencébe úszni, oda is a személyzeti bejáraton és a kazánházon keresztül, mert olyankor nincs ott senki. A hazatérés után reggeli, futás, majd evezés következett. A vízen bemelegítőként 30 km-t eveznek egyszerre, majd két távot teljesítenek teljes erőbedobással. Bő negyvenperces pihenő után mindezt újrakezdi, majd az edzőteremben súlyzókkal vezetik le a feszültséget. Délután öt órától ugyanezt megismétlik, a szombatot és vasárnapot kivéve. Ez naponta minimum 5-6 óra fizikai terhelés. Ha befagy a csatorna, saját kezűleg törik össze a jeget, hogy folytathassák a munkát. Sem a hűvös levegő, sem a szél nem tántorítja vissza őket az edzéstől. Az olimpiára és a májusi milánói olimpiai pótszelejtezőre már kilenc hónapja vasfegyelemmel készülnek.

– Magánélet, az mi? – viccelődik Reni. – Nagyon nehéz. Én férjnél vagyok, de anyukám főz, mert nekem nem jut rá időm. A férjemmel nagyon keveset találkozom, ő négykor ér haza, én ötre jövök edzésre, és este nyolckor végzek. Most félre van téve a magánéletét mindenkinél, nem jut idő sem barátokra, sem szórakozásra. Szombaton alig várjuk, hogy pihenhessünk.

– Nehéz, de amikor visszagondolunk a tavalyi vb-re és a dobogón eltöltött pillanatokra, megéri! Mindannyian eldöntöttük, a maradék pár évet ennek szenteljük – fejezi be Márti.

A lányok nem dolgoznak semmit, de nem is engedné meg az időbeosztásuk. Az állam havonta fizet ösztöndíjat, ami nem rendszeresen, de biztosan megérkezik. Nyugdíjba, a törvény alapján, 35 évesen mehetnek. Még szerencse, hogy megjelent az új törvény, miszerint teljesítmény alapján fizetnek, másként nem lenne érdemes evezniük. Professzionális színvonalon ezt a sportot nem lehet munkahely vagy iskola mellett csinálni, mivel egész embert követel. Speciális étrend nincs, nem is tudnák megfizetni, a külön orvost és masszórt is nélkülözik. A ruhákat és az egyéb eszközöket mind a saját pénzükből fedezik. Az edzési programokat Antónia rakja össze. Felsőfokú tanulmányait Újvidéken fejezte be,

diplomás úszóedző és diplomás kajaktréner. A kezdeti tapasztalatokat saját apjától, Panda Józseftől és több más edzőtől kapta. Sokat segített a magyarországi Fábiánné Rozsnyó Katalin is, és rengeteg irodalomhoz sikerült hozzájutnia.

– Engem mindig az nyugtatott meg, hogy tudtam, neki is meg kell csinálnia! – fűzte hozzá Márta.

Mint minden sikeres ember, ők sem kerülnek el az irigykedők figyelmét. Amíg csak kisebb versenyeken vettek részt, senkinek sem szúrta szemet, de a vb után rosszálló megjegyzések kereszttüzebe kerültek, egyesek azt híresztelték, nem tudják elkölteni a pénzt, amit kapnak. Néha a helyi horgászokkal is akadt problémájuk. Némelyikük nem bírta elviselni az előtte elsuhanó hajókat, mondván, elriasztja a halakat. Sértegették a kajakosokat, egyszer pedig a horgot is rádobták a hajóra, amivel balesetet is okozhattak volna. Mindezek ellenére a helybeliek többsége büszke a lányokra, és van olyan horgász is, aki egyenesen biztatja őket. Minden nehézség és akadály ellenére bizakodva néznek a következő verseny elé, ki szeretnének jutni az olimpiára. Ők mindent megtesznek, de ez a negyedik személytől is függ.

Esteledik, hűvösre fordul az idő. A lányok pihenőjét egy picit hosszúra nyújtottam, de nem haragszanak. Pihenni is jó. Kevés idő lévén, már csak két távot tesznek meg. Magabiztosan beleülnek a hajóba, csinálnak egy bemelegítő kört, majd kirobbanó erővel belemarnak a vízbe. Összehangolt, ritmusos mozgás jellemzi őket. A 200 méteres távot megint alig fél perc alatt teszik meg. Elköszönök az edzőtől, ő a kataránjával megy haza, mivel a csatornaparton lakik. A lányok kiemelik a házmagasságú hajót, és bosszúsán megjegyzik, hogy csak eddig voltak szárazak. Mosolyognak és eltűnnek az öltözőben. A csomagoló horgászokat látva villan át rajtam a gondolat, hogy hamarosan a lányok is csomagolnak, indulnak Milánóba. Kívánom nekik, hogy csomagoljanak még háromszor. Haza Olaszországból, és össze Kínába. Majd éremmel haza. Legyen közel Peking Bezdánhoz.

UTÓIRAT

Hazaérték Milánóból, de továbbjutniuk nem sikerült. Toni csak annyit mondott, amikor találkoztunk: „Mi mindent beleadtunk. Tényleg messze van Peking.”

